

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 57/2018-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. januára 2019 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Jany Laššákovej, Milana Ľalíka, Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészároša, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], kandidáta na starostu obce Tichý Potok, zastúpeného advokátom JUDr. Františkom Komkom, advokátska kancelária, Hlavná 2884/27, Prešov, za účasti [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Tichý Potok konaných 10. novembra 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Voľby starostu obce Tichý Potok konané 10. novembra 2018 vyhlasuje za **n e p l a t n é .**

2. [REDACTED] **p r i z n á v a** právo na úhradu trov právneho zastúpenia v sume 325,42 € (slovom tristo dvadsaťpäť eur a štyridsať dva centov), ktorú **j e** mu [REDACTED], [REDACTED], **p o v i n á** vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Františka Komku, advokátska kancelária, Hlavná 2884/27, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. PL. ÚS 57/2018-31 z 5. decembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), za účasti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporkyňa“), ktorou podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s § 59 a nasl. zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Tichý Potok konaných 10. novembra 2018.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ aj odporkyňa sa uchádzali o post starostu obce Tichý Potok vo voľbách, ktoré sa konali 10. novembra 2018. Počet platne odovzdaných hlasov vo voľbách starostu v obci Tichý Potok bol 190, z toho v prospech sťažovateľa bolo platne odovzdaných 84 hlasov a v prospech odporkyne 90 platných hlasov. Rozdiel hlasov medzi sťažovateľom a odporkyňou predstavuje len 6 platných hlasov.

3. Sťažovateľ namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Tichý Potok z dôvodu závažného porušenia zákonných ustanovení o zákaze vedenia predvolebnej kampane v čase kratšom ako 48 hodín pred začiatkom volieb (volebné moratórium), a to konkrétne ustanovenia § 2 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o volebnej kampani“). Sťažovateľ svoje tvrdenie odôvodňuje tým, že k porušeniu volebného moratória došlo tým, že v popoludňajších hodinách 8. novembra 2018, t. j. už v čase volebného moratória, odporkyňa ako úradujúca starostka obce Tichý Potok, ktorá na tento post v napádaných

voľbách opätovne kandidovala, a to ako kandidátka Kresťanskodemokratického hnutia, na hlasovacom lístku pod poradovým č. 2, v obecnom rozhlase predniesla agitačný predvolebný prejav, ktorým propagovala svoju osobu, ako aj kandidátov Kresťanskodemokratického hnutia na post poslancov v obecnom zastupiteľstve a vyslovene vyzývala občanov obce, aby ich aj ju volili. Z uvedeného dôvodu občania obce Tichý Potok podali na Obvodnom oddelení Policajného zboru Lipany (ďalej len „obvodné oddelenie“) podnet z dôvodu podozrenia zo spáchania priestupku odporkyňou v zmysle § 20 ods. 1 písm. a) zákona o volebnej kampani, podľa ktorého *„Priestupku sa dopustí ten, kto po uplynutí času podľa § 2 ods. 2 na verejne prístupnom mieste propaguje politickú stranu alebo kandidáta vo voľbách, najmä slovnými prejavmi, umiestňovaním volebných plagátov alebo poskytovaním vecných darov“*. Konanie vo veci označeného podnetu bolo na obvodnom oddelení vedené pod sp. zn. OR PZ-PO-OPP11-282/2018-P, v ktorom *«... starostka obce príslušníkom polície osobne vydala úplný písomný text svojho prejavu, ktorý predniesla v popoludňajších hodinách v tomto znení:*

„Vážení spoluobčania, voliči obce Tichý Potok, touto reláciou Vás chceme požiadať o Vašu priazeň a pozvať Vás v sobotu 10.11.2018 už od 7:00 hod. až do 22:00 hod. k volebnej urne do kultúrneho domu a voliť kandidátov za politickú stranu Kresťansko-demokratické hnutie, jeho členov a sympatizantov, ktorí chcú v našej obci byť poslancami obecného zastupiteľstva a starostkou obce.

Sú to kandidáti, ktorých zaiste všetci poznáte: sú Vašimi členmi rodiny, sú to Vaši priatelia, Vaši susedia, sú to Vaši známi, na ktorých ste sa obrátili nie raz a žiadali o ich pomoc, zručnosť proste „[REDAKOVANÉ]“, ktorí majú radi našu malú dedinku, so všetkým čo k dedine patrí, žijú tu a tvoria hodnoty pre svoje rodiny, ale aj pre spoločnú vec, vedia dať svoje sily aj čas. Majú skúsenosti s prácou poslancov obecného zastupiteľstva, vedia ako sa tvorí rozpočet obce, rozumne vedia zvážiť a plánovať dlhodobé, ako aj krátkodobé ciele, ktoré sú a budú v prospech jednotlivcov, ale je vekových skupín v našej obci, lebo čo je teraz dobré pre mladých nemusí byť dobré pre starších a naopak. Chceme rešpektovať potreby občanov so zreteľom na finančné možnosti našej malej obce, na ktorú sme hrdí. Vieme, že zlepšovať sa dá vždy a to aj chceme, využívať moderné technológie, ktoré zlepšia úroveň občanov, ale nie na úkor osobného kontaktu a budovania vzťahov...

Nad'alej úplne chcem rešpektovať súkromie jednotlivcov a ich rodín vo vzťahu k daňovým povinnostiam, ako aj k spoločenským neudhom. Títo kandidáti sú plní mladého entuziazmu a tvorivej práce, ku ktorej patria nové nápady, ale aj realizácie a činy v rámci územného plánu obce, ako aj rozpracovaného Programu, hospodársko- sociálneho a ekonomického rozvoja obce Tichý Potok.

Vážení spoluobčania prídte voliť a krížkovať ľudí na hlasovacom lístku, a to kandidátov na poslancov:

na HL uvedená ako prvá je 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

na HL je uvedený ako 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

na HL uvedená ako 3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

na HL je uvedený ako 7. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

na HL je uvedená ako 8. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

Krížkujte čísla kandidátov 1,2,3,7,8 a tak zvolíte 5-členné zastupiteľstvo obce.

Veríme, že sa rozhodnete správne a za starostku obce budete krížkovať na HL na starostu poradové číslo 2, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], terajšiu starostku obce, so skúsenosťami s prácou v samospráve, v regióne Hornej Torusy a okrese Sabinov. Ponúkam Vám nad'alej moju prácu v úrade ako úradníčka, chcem pomáhať riešiť Vaše životné, pracovné, susedské situácie, či to budú radostné jubileá alebo smutné udalosti, ktoré v každej našej rodine nastávajú a to so srdcom a s plnou zodpovednosťou vykonávať prácu starostu v našej obci, vo vzťahu k regionálnym, okresným a štátnym organizáciám, ako aj podnikateľskej sfére. Ponúkam priestor pre spoločné aktivity všetkých občanov s využitím obecného majetku v zmysle platných právnych predpisov.

Vážení voliči, uisťujem Vás: „že budem riadne plniť svoje povinnosti, ochraňovať záujmy obce, Ústavu SR, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy budem pri výkone svojej funkcie starostky obce uplatňovať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia.».

4. Na preukázanie svojich tvrdení sťažovateľ navrhol ústavnému súdu v rámci dokazovania oboznámiť sa s priestupkovým spisom Okresného úradu Prešov, odboru všeobecnej vnútornej správy a oddelenia priestupkov sp. zn. 1950/2018/FO (ďalej len „priestupkový spis“), vo veci konania o podnete pre podozrenie zo spáchania priestupku

odporkyňou podľa § 20 ods. 1 písm. a) zákona o volebnej kampani, ako aj oboznámením sa s čestnými vyhláseniami občanov obce potvrdzujúcich ním tvrdené porušenia zákona o volebnej kampani.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Voľby starostu obce Tichý Potok konané dňa 10.11.2018 vyhlasuje za neplatné.

2. Odporkyňa je povinná uhradiť sťažovateľovi náhradu trov konania – trovy právneho zastúpenia, každému v sume 390,50 Eur na bankový účet ich právneho zástupcu do 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia.“

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti podaním z 26. novembra 2018 vyjadrila aj odporkyňa, ktorá okrem iného tiež uviedla:

«Nepopieram, že som prečítala oznam v miestnom rozhlase dňa 8.11.2018 okolo 16,00 hod. s textom ako je uvedené v sťažnosti a tým som porušila volebné moratórium ale neúmyselne, keďže v návale organizačných prác úplne som sa zabudla a som si vtedy neuvedomila, že je už štvrtok a že je moratórium. Uvedomila som si to až vtedy, kedy sa objavila polícia za účelom zaistenia veci, t.j. tohto oznámenia, ktoré som prečítala v miestnom rozhlase. K tomu zrejme došlo aj z dôvodu, že aj v predchádzajúci deň, teda v rámci volebnej kampane pred moratóriom som vyhlásila tiež v miestnom rozhlase ten istý oznam... Je však tiež pravdou, že občania v obecných voľbách nevolia podľa „farby tričiek“, ale skôr podľa výsledkov práce, rodinných vzťahov, známostí a sympatie, teda ide o tzv. fanúšikov kandidátov ani nie tak politických strán. Ako je vidieť aj v týchto voľbách sa vytvorili dva väčšie tábory voličov a ktorí sa rozhodli odísť k urnám voliť, v malej obci už majú vybratého kandidáta a o kandidátovi nerozhodujú v poslednej chvíli...

... dané oznámenie už bolo vyhlásené aj dňa 7.11.2018 v miestnom rozhlase, ale aj v rámci individuálnej osobnej kampane a občania aj inak dobre poznajú osoby kandidátov ako aj dosiahnuté výsledky v obci, že informácie, ktoré boli prečítané o kandidátoch a o ich výsledkoch by boli pre voličov novými informáciami ako sa to vyznieva zo sťažnosti a konkrétne sa to konštatuje aj v bode 5. ústavnej sťažnosti.

... účelom oznámenia nebola agitácia za seba navádzaním, nejakou formou nátlaku, vyzdvihovaním a preferovaním politickej strany. Jediným nedostatkom je skutočnosť, že táto

bola prečítaná aj v čase asi 10 hodín po začatí moratória, k čomu došlo iba mojou nedbanlivosťou, za čo sa ospravedlňujem voličom. Samotný text oznámenia nie je možné v žiadnom prípade považovať za neprípustnú alebo nezákonnú agitáciu ako sa to pertraktuje v sťažnosti sťažovateľa...

Keďže oznámenie bolo prečítané aj pred časom volebného moratória, teda aj v čase, kedy sa to neprekázalo do 48 hodinového moratória, ani tá časť textu oznámenia, že kto by bol vhodným kandidátom na funkciu poslanca obecného zastupiteľstva alebo starostu obce a že koho treba krúžkovať, nebola žiadnou novotou, resp. novou informáciou pre občanov a voličov malej obce, ktoré by ovplyvnili ich postoj ku kandidátom...

Zákon o volebnej kampani v § 2 ods. 1 definuje, čo je volebná kampaň. Mala by to byť činnosť, za ktorú sa obvykle platí úhrada. Prostredníctvom priestupkov (§ 20) je však v čase moratória zakázaná aj činnosť, za ktorú sa obvykle žiadna úhrada neplatí, a teda to nie je kampaň v zmysle jej definície § 2 ods. 1. V zmysle zákona to teda nie je volebná kampaň, ale počas moratória je to zakázané, ako keby to volebná kampaň bola. Ide o jednoznačný rozpor a o nejasnú úpravu, ktorá predpokladá jasný výklad...

„Vychádzajúc z uvedených rozhodnutí ústavného súdu týkajúcich sa posudzovania porušenia zákazu vedenia volebnej kampane počas volebného moratória možno sumarizovať, že:

- z predložených dôkazov musí jednoznačne vyplývať, že došlo k aktívnemu propagovaniu kandidáta, resp. aktívnemu ovplyvňovaniu formovania názorov voličov, nestačí len preukázať, že došlo k rozhovoru kandidáta, resp. tretích osôb s voličmi;

- za porušenie volebného moratória možno považovať len takú situáciu, keď je verejnosti prvýkrát aktívne prístupná nová informácia o kandidátovi až v čase volebného moratória;

- za porušenie moratória nemožno kvalifikovať akúkoľvek spoločenskú aktivitu kandidáta kandidujúceho vo voľbách, ale iba takú, ktorá má nepochybne znaky neprípustnej volebnej agitácie vo forme takého protiprávneho konania (napr. korupčné správanie, psychický nátlak a pod.), ktoré môže volebný výsledok ovplyvniť takým spôsobom, že bude nutné voľby zopakovať.“ ...

... v danej veci k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania nedošlo informovaním obyvateľov obce a voličov aj v čase volebného moratória v malej obci

s počtom 283 zapísanými voličmi o známych a nie nových skutočnostiach o dosiahnutých výsledkoch, kandidátoch príslušnej politickej strany, ktoré boli aj inak voličom sprístupnené v rámci volebnej kampane do času moratória. Tieto informácie neboli informáciami novými, šokujúcimi, resp. očierňujúcimi ostatných kandidátov a neboli takej intenzity, ktoré by mohli aj vzhľadom na veľkosť obce ovplyvniť výsledok volieb. Nie je preukázaná ani príčinná súvislosť medzi tvrdenou protizákonnosťou, ku ktorej došlo omylom a nevedomou nedbanlivosťou a sťažovateľom namietanou neplatnosťou voľby kandidáta na funkciu starostu obce Tichý Potok.»

7. V rámci dokazovania ústavný súd vykonal dôkaz oboznámením sa s priestupkovým spisom sp. zn. 1950/2018/FO, z ktorého vyplýva, že oznamovateľkou podozrenia o spáchaní priestupku na úseku zákona o volebnej kampani bola nevesta sťažovateľa [REDAKOVANÉ], obyvateľka obce Tichý Potok, ktorá sa o postupe odporkyne v čase volebného moratória dozvedela od dvoch svedkýň ([REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]), taktiež obyvateľiek obce, a následne sa započutím odporkyňou do obecného rozhlasu čítaného textu sama o tomto jej postupe presvedčila. Príslušná hliadka obvodného oddelenia danú vec zadokumentovala ako priestupok, dotknuté osoby vypočula, odporkyňa zaistila list s označením „List o priazeň voličov“, ktorý 8. novembra 2018 okolo 16.00 h prečítala v obecnom rozhlase, k čomu sa odporkyňa aj priznala, a predmetná vec je z titulu miestnej príslušnosti aktuálne v riešení Okresného úradu Prešov, odboru všeobecnej vnútornej správy a oddelenia priestupkov, ktorý podľa telefonického oznámenia ústavnému súdu nariadil na 9. január 2019 v danej veci vypočutie oznamovateľky priestupku a tiež aj odporkyne.

8. Vo svojich čestných vyhláseniach predložených sťažovateľom svedkyňa [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] uviedli, že „... dňa 8.11.2018 v popoludňajších hodinách starostka obce Tichý Potok [REDAKOVANÉ] v obecnom rozhlase agitovala za seba na funkciu starostky obce a menovite za poslancov do obecného zastupiteľstva za Kresťanskodemokratické hnutie“.

II.

9. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy *ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb...)*do orgánov územnej samosprávy...

10. Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde *ústavný súd môže*

a) vyhlásiť voľby za neplatné,

b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,

c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,

d) sťažnosť zamietnuť.

11. Podľa § 63 ods. 2 zákona o ústavnom súde *v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) až c) ústavny súd rozhoduje nálezom.*

12. Podľa § 2 ods. 1 zákona o volebnej kampani *volebná kampaň na účely tohto zákona je akákoľvek činnosť politickej strany, politického hnutia, koalície politických strán a politických hnutí, kandidátov a tretích strán podľa § 8, za ktorú sa obvykle platí úhrada, smerujúca k propagácii ich činnosti, cieľov a programu za účelom získania funkcie volenej podľa osobitného predpisu. Rozumie sa tým činnosť v prospech aj v neprospech subjektov podľa prvej vety.*

13. Podľa § 2 ods. 2 zákona o volebnej kampani *volebná kampaň začína dňom uverejnenia rozhodnutia o vyhlásení volieb v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a končí 48 hodín pred dňom konania volieb.*

14. Sťažovateľom napádané komunálne voľby sa konali 10. novembra 2018 (sobota) so začiatkom o 7.00 h, takže predvolebné moratórium v zmysle citovaného ustanovenia zákona o volebnej kampani začalo o 7.00 h 8. novembra 2018 (štvrtok), pričom v tento deň malo podľa sťažovateľa dôjsť v popoludňajších hodinách ku konaniu odporkyne

nezlučiteľnému so zásadami imperatívu neviest' predvolebnú agitáciu v čase kratšom ako 48 hodín pre začiatkom volieb.

15. Podstatou predvolebnej kampane je dostať do dispozičnej sféry voliča informácie o vo voľbách kandidujúcich jednotlivcoch (kandidátoch) alebo politických stranách a politických hnutiach so zámerom ovplyvniť mienku voliča a jeho konečné rozhodnutie odovzdať im svoj hlas. Volebná kampan' teda spočíva v aktívnom sprístupňovaní a šírení týchto „mienkotvorných“ informácií smerom k voličom, t. j. v činorodej iniciatíve buď politickej strany alebo nezávislého kandidáta, prípadne iných subjektov zúčastňujúcich sa na volebnom procese, ktorá je zameraná na aktívne šírenie, zverejňovanie, resp. propagovanie či už kandidujúcej politickej strany ako takej, alebo jej kandidáta, prípadne nezávislého kandidáta, spôsobom slúžiacim na jej (jeho) podporu (prospech) alebo aj neprospech protikandidáta s cieľom aktívne ovplyvňovať formovanie názoru voličov na volené funkcie, ktorý by sa mal premietnuť do odovzdania voličského hlasu v prospech toho-ktorého kandidáta, resp. politickej strany (koalície) alebo politického hnutia (podobne napr. PL. ÚS 33/2014).

16. Uvedená predvolebná aktivita na podporu vo voľbách kandidujúcich subjektov však nie je žiaduca v čase bezprostredne pred začiatkom volieb, označovanom ako volebné moratórium, ktoré začína 48 hodín pred samotným začiatkom volieb a ktorého poslaním je relatívne upokojiť vyhrotený predvolebný boj a vyhrotenú atmosféru atakujúcu voliča s cieľom získať jeho priazeň pre toho-ktorého kandidáta alebo politickú stranu, a to tak, aby sa voličovi poskytol priestor v pokoji a bez emočného nátlaku (obdobie predvolebného kľudu) rozhodnúť sa, komu odovzdá svoj hlas.

17. Počas celej doby predvolebnej kampane by všetky vo voľbách sa o priazeň voliča uchádzajúce subjekty mali mať zaručenú rovnosť šancí osloviť voliča, a to rovnosť ponímanú v zmysle identického rozsahu možností, foriem, spôsobov i času na prezentáciu, propagáciu i šírenie informácií o svojich protežantoch tak, aby súper i ešte v rámci predvolebnej kampane mali možnosť na tieto informácie zákonným spôsobom adekvátne reagovať.

18. Podstata námietky sťažovateľa spočíva v jeho konštatovaní, že odporkyňa svojím postupom, keď v čase predvolebného klľudu, t. j. v čase volebného moratória, prečítala v obecnom rozhlase agitáciu v prospech svojej osoby, ako aj v prospech kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva kandidujúcich za určitú jednu a tú istú politickú stranu, nezákonne narušila komfortnú zónu klľudu voliča v štádiu, keď sa volič rozhoduje a formuje si svoj volebný názor, ktorý sa vo volebnej miestnosti zhmotní v odovzdaní jeho voličského hlasu.

19. Naproti tomu podstata obrannej argumentácie odporkyne, ktorá sťažovateľom tvrdené pochybenie priznala, je založená na tvrdení, že nie každé narušenie volebného moratória môže, resp. by mohlo mať za následok ovplyvnenie vyhlásených výsledkov volieb, pričom na svoj prípad vzťahuje argumentáciu z judikatúry ústavného súdu v zmysle ktorej „... za porušenie volebného moratória možno považovať len takú situáciu, keď je verejnosti prvýkrát aktívne sprístupnená (nová) informácia o kandidátovi alebo kandidujúcej politickej strane v čase volebného moratória, t. j. situáciu, keď mal volič možnosť prvýkrát sa objektívne s touto informáciou oboznámiť až v čase volebného moratória“ (PL. ÚS 15/2013), pričom podľa odporkyne ňou v spornom prejave uvádzané informácie neboli pre voliča novinkou (novotou), pretože tento prejav prečítala v obecnom rozhlase aj deň pred volebným moratóriom, a teda volič sa ich v čase moratória nedozvedel po prvýkrát, neboli pre neho nové, a teda neboli spôsobilé ovplyvniť jeho volebnú mienku a rozhodnutie.

20. Vzhľadom na uvedené zistenia vyhodnotením všetkých skutočností, ktoré vyšli najavo, ústavný súd dospel k záveru, že nie je možné uveriť tvrdeniam odporkyne, a to z viacerých dôvodov. Odporkyňa nerozporuje tvrdenie sťažovateľa, že v čase volebného moratória prečítala v obecnom rozhlase agitačný prejav, a to tak v prospech svojej osoby, ako aj v prospech kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva kandidujúcich za Kresťanskodemokratické hnutie, avšak jej tvrdenie, že toto jej konanie nenadobudlo rozmery takej nezákonnosti, ktorá by mohla ovplyvniť výsledok volieb, z ústavnoprávneho hľadiska neobstojí. Odporkyňa svojím konaním porušila pravidlá vedenia volebnej kampane

vo viacerých jej aspektoch. V prvom rade odporkyňa sama priznala, že dotknutý (identický) prejav, resp. príspevok čítala v obecnom rozhlase aj v čase regulárnej predvolebnej kampane, a to deň pred moratóriom, takže ak v tomto čase predvolebnej kampane informácie obsiahnuté v tomto príspevku považovala odporkyňa za hodné a spôsobilé ovplyvniť vôľu voliča, inými slovami, ak bol dotknutý príspevok v čase kampane hodný statusu predvolebnej agitácie, nie je dôvod tento status spochybňovať len preto, že bol prečítaný v čase moratória.

21. V uvedenej súvislosti neprináleží identifikovať sa ani s argumentáciou odporkyne, že tento jej predvolebný príspevok neobsahoval pre voliča nové informácie, preto nemohlo byť moratórium porušené závažným spôsobom až na úroveň jeho ústavnej neudržateľnosti. V tomto smere aj odporkyňou použitá judikatúra ústavného súdu (PL. ÚS 15/2013) je totižto aplikovateľná na úplne iný prípad vedenia predvolebnej kampane, a to na predvolebnú kampaň vedenú formou bilbordov, ktoré ostávajú zverejnené (t. j. nie sú odstránené) aj po skončení času predvolebnej kampane, a teda volič môže byť s nimi konfrontovaný aj v čase moratória a častokrát aj dlho po skončení volieb, takže informácia voličovi sprostredkovaná prostredníctvom bilbordov nie je informáciou novou, ide však o formu pasívnej predvolebnej kampane, samozrejme, okrem prípadu, ak by bol bilbord inštalovaný až v čase moratória (napr. PL. ÚS 1/2011), to ale nie je prípad riešený v rozhodnutí ústavného súdu, ktorého sa odporkyňa dovoľáva. V danom posudzovanom prípade bola totižto kampaň vedená odporkyňou v čase moratória jej aktívnym konaním, a to prečítaním príspevku v obecnom rozhlase, ktorým explicitne a adresne oslovila voličov s inštruktážou, koho voliť za starostu a poslancov obecného zastupiteľstva.

22. Napokon je nutné podotknúť, že odporkyňa svojím postupom v čase moratória narušila aj zásadu rovnosti šancí kandidátov na post starostu, a to nielen z hľadiska času vyhradeného na predvolebnú kampaň, keďže ostatní kandidáti už nemali reálnu možnosť reagovať na informácie uvedené v prejave prečítanom v čase moratória, a to ani keď boli prečítané deň pred moratóriom, pretože ďalší deň už začínalo moratórium, ale zásadu rovnosti šancí narušila aj z hľadiska prostriedkov vedenia predvolebnej kampane, keď odporkyňa, ako v predvolebnom čase aktuálne úradujúca starostka, využila na svoju

propagáciu prostriedky (obecný rozhlas), ktoré ostatní kandidáti k dispozícii nemali a ani nepreukázala, žeby im v záujme zachovania rozumnej miery kompromisu a vyváženia rovnosti šancí tieto prostriedky na uvedený účel ponúkla, pričom tieto prostriedky z hľadiska ich povahy boli spôsobilé osloviť a „zastihnúť“ všetkých voličov (obecný rozhlas šírený po celej obci). Napokon sa žiada podotknúť, že za predvolebnú kampaň sa nepovažuje len kampaň, za ktorú sa „platí úhrada“, tak ako to dôvodí odporkyňa, pretože ustanovenie § 2 ods. 1 zákona o volebnej kampani uvádza, že kampaňou je aktivita, za ktorú sa „... obvykle platí úhrada...“, teda z doslovného výkladu tohto ustanovenia vyplýva, že zaplatenie úhrady nie je zakaždým nevyhnutnou podmienkou, aby určitú aktivitu smerujúcu k propagácii činnosti, cieľov a programu kandidátov pre účely získania volenej funkcie bolo možné považovať za predvolebnú kampaň, je to teda len predpoklad so sporadickým účinkom.

23. Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. sp. zn. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie zákona o voľbách vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie zákona o voľbách (v súčasnosti zákona o volebnej kampani, pozn.), ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (napr. PL. ÚS 73/07).

24. Vzhľadom na uvedené, ako aj vzhľadom na svoju judikatúru (PL. ÚS 64/07) ústavný súd konštatuje, že aktivity odporkyne ako kandidátky na funkciu starostu obce smerom k voličom v čase kratšom ako 48 hodín pred začiatkom volieb nemožno hodnotiť inak ako hrubé porušenie § 2 ods. 2 zákona o volebnej kampani.

25. Základným predpokladom na zrušenie výsledku volieb je preukázanie takých porušení volebného zákonodarstva, ktoré odôvodňujú záver o inom výsledku volieb (PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 32/03). V okolnostiach danej veci ústavný súd však konštatuje, že povaha zisteného hrubého porušenia zákona o volebnej kampani neumožňuje v tomto prípade presne kvantifikovať jeho vplyv na výsledok volieb, preto vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností, rešpektujúc princíp materiálneho chápania ochrany ústavnosti, ústavný súd o sťažnosti sťažovateľa vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti označených volieb rozhodol podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde tak, že ich vyhlásil za neplatné, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

26. Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti žiadal priznať mu voči odporkyni aj náhradu trov konania v sume 390,50 €.

27. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Keďže v danom prípade pri zohľadnení individuálnych špecifik prípadu je možné konštatovať zavinenie odporkyne za okolnosti, ktoré viedli sťažovateľa k podaniu sťažnosti, dospel ústavný súd k záveru, že oprávnenie dané mu § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde využije, a preto priznal sťažovateľovi úhradu trov konania, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018 je 153,50 € a hodnota režijného paušálu je 9,21 €. S poukazom na výsledok konania tak sťažovateľovi vznikol nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2018 (prevzatie a príprava

zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 325,42 € vrátane režijného paušálu bez DPH (právny zástupca sťažovateľa nepredložil potvrdenie platiteľa DPH).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. januára 2019